

Uzasadnienie
do
Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia 7 kwietnia 2025 r.
w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Lasy Doliny Strzegomki”

Zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940) uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Zarządzenie określa nazwę rezerwatu, jego położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody, może zwiększyć obszar rezerwatu przyrody, zmienić cele ochrony, a w razie bezpowrotnej utraty wartości przyrodniczych, dla których rezerwat został powołany - zmniejszyć obszar rezerwatu przyrody albo zlikwidować rezerwat przyrody.

Obszar objęty rezerwatem charakteryzuje bardzo cenny przyrodniczo, już niemal unikatowy, dobrze zachowany kompleks nadrzecznych lasów grądowych i łągowych w dolinie rzeki Strzegomki. Lasy te tworzą cenne siedliska przyrodnicze, m.in. grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum* (9170), łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum* (91F0) oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe (91E0*). Lasy grądowe w rezerwacie stanowią jedno z najcenniejszych płatów tego siedliska w dolinie Strzegomki, o czym świadczy m.in. obecność liczego starodrzewu (100 - 200-letni drzewostan) oraz wzorcowy skład runa bogatego w liczne gatunki typowe dla grądów niskich (*Stellario holostea-Carpinetum betuli*). W runie na szczególną uwagę zasługuje bardzo liczny udział śnieżycy wiosennej *Leucojum vernum* oraz gatunków typowych dla starych lasów jak gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, gajowiec żółty *Lamium galeobdolon*, kokorycz pusta *Corydalis cava* i czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*. Ponadto występują tu taksony rzadkie oraz zanikające w naszym regionie m.in. zdrojówka rutewkowata *Isopyrum thalictroides* czy kokorycz wątła *Corydalis intermedia*. Równie cenne przyrodniczo są występujące w rezerwacie siedliska łągowe budowane przez wyjątkowo dojrzałe

drzewostany ze 170-letnimi wiązami *Ulmus sp.* i dębami *Quercus sp.* i 130-letnimi jesionami wyniosłymi *Fraxinus excelsior*.

Cechą charakterystyczną i wyróżniającą rezerwat jest niewątpliwie runo, które swój spektakularny aspekt przybiera w okresie wczesnowiosennym, kiedy to masowo zakwitają geofity, w tym śnieżyca wiosenna, której lokalna populacja liczy dziesiątki tysięcy osobników, stanowiąc jedno z najliczniejszych stanowisk tego gatunku na niżu.

Wartość przyrodniczą i naukową rezerwatu stanowi także duża ilość martwego drewna, zwłaszcza w lasach łągowych z dominacją jesionu wyniosłego, gdzie możliwa będzie obserwacja naturalnych procesów towarzyszących obumieraniu drzewostanów jesionowych. Celem obserwacji naturalnych procesów zachodzących w lasach gospodarczych do rezerwatu zostały włączone także dwa wydzielenia leśne (15 c,d), w których znajduje się młoda uprawa leśna założona na terenach porolnych.

Utworzenie rezerwatu przyrody „Lasy Doliny Strzegomki” zostało poprzedzone konsultacjami społecznymi. Informacja o zamiarze utworzenia rezerwatu wraz z mapami określającymi jego proponowane granice oraz granice otuliny, a także podstawowymi wartościami przyrodniczymi została podana do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu. W ramach konsultacji wpłynęły uwagi, które zostały przekazane także do Nadleśnictwa Świdnica - wnioskodawcy utworzenia przedmiotowego rezerwatu w ramach inicjatywy *100 rezerwatów na 100-lecie lasów Państwowych*.

W wyniku konsultacji zostały częściowo zmodyfikowane granice rezerwatu oraz jego otuliny - poprzez zwiększenie ich powierzchni względem proponowanej pierwotnie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu ustosunkował się do wszystkich uwag, które wpłynęły w ramach konsultacji, a odpowiedzi udostępnił publicznie (na stronie internetowej Dyrekcji). Dokumentacja z procesu konsultacji znajduje się w aktach przedmiotowego rezerwatu.

W celu zabezpieczenia rezerwatu przed zagrożeniami zewnętrznymi wyznaczona została otulina, która obejmuje część koryta rzeki Strzegomki oraz obszary leśne przylegające bezpośrednio do granicy rezerwatu z drzewostanem o niewielkiej wartości przyrodniczej. Wpływ rzeki Strzegomki na procesy ekologiczne zachodzące w rezerwacie jest niezwykle istotny, dlatego włączenie jej częściowo do otuliny pozwoli monitorować jej stan i zapobiegać ewentualnym zagrożeniom dla środowiska przyrodniczego rezerwatu. Sąsiadujące z rezerwatem grunty leśne zostały włączone w granice otuliny jako bufor oddzielający

najcenniejsze obszary rezerwatu od wpływów zewnętrznych, m.in. zagrożeń ze strony gospodarki rolnej prowadzonej na gruntach ornych.

Załącznik nr 1 do zarządzenia przedstawia przebieg granicy rezerwatu oraz obszar jego otuliny na tle ewidencji leśnej Nadleśnictwa Świdnica oraz ewidencji gruntów gminy Żarów. Powierzchnia rezerwatu i jego otuliny została oparta – w granicach gruntów należących do Lasów Państwowych o granice wydzieleń, natomiast na pozostałych gruntach o granice działek ewidencyjnych. Na tej podstawie została wyliczona powierzchnia rezerwatu (tj. 75,54 ha) oraz jego otuliny (tj. 10,11 ha).

W granicach rezerwatu przyrody „Lasy Doliny Strzegomki” obowiązują zakazy wymienione w art. 15 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*.

Projekt zarządzenia uzyskał pozytywną opinię Regionalnej Rady Ochrony Przyrody we Wrocławiu – uchwała nr 4/2024 z dnia 29 listopada 2024 r.

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska – pismo nr DZP-WO.6200.123.2024.AB z dnia 23 grudnia 2024 r. z uwagami, które uwzględniono w następującym zakresie:

- zwiększono powierzchnie rezerwatu włączając w jego granice część rzeki Strzegomki, ciek na działce 207/3 obręb Kruków gmina Żarów oraz całą działkę 151 obręb Kruków gmina Żarów,
- skorygowano zapisy publikatorów ustaw,
- skorygowano omyłkę w zapisie współrzędnych punktów załamania granic.

Ponadto w myśl art. 59 ust. 2 *ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428)*, projekt ww. zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 25 marca 2025 r.

Mając na uwadze charakter niniejszej regulacji, zarządzenie będzie miało wpływ na wydatki Budżetu Państwa w zasobach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu związane z koniecznością oznakowania granic rezerwatu tablicami urzędowymi, opracowaniem dokumentu planistycznego oraz realizacją ewentualnych zadań ochronnych ustalonych dla obszaru rezerwatu. Część działań ochronnych będzie mogła być realizowana w ramach gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe i przez nie finansowana. Zarządzenie nie będzie mieć bezpośredniego wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz na sytuację i rozwój regionów. Nie naruszy także przepisów zawartych w prawie Unii Europejskiej.